

Arkkitehti Alexander Nyström (1869–1926)

Alexander Rogatus Nyström syntyi Helsingissä 1869. Hän valmistui Helsingin Polyteknisestä opistosta arkkitehdiksi vuonna 1892. Isoveli Gustaf Nyström oli yksi Polyteknisen opiston opettajista. Opiskeluaikanaan Alexander myös harjoitteli veljensä arkkitehtitoimistossa. Siten hän kasvoi pienestä pitäen suoraan sisään maamme arkkitehtiipiirien ytimeen. Valmistuttuaan hän haki vielä lisäoppia Berliinin Taideakatemiasta. Opintomatka Skotlantiin vaikutti Nyströmiin voimakkaasti ja skotlantilaista vaikutusta näkyi hänen varhaisissa jugendrakennuksissaan.

Alexanderin 14 vuotta vanhempi isoveli Gustaf on suunnitellut mm. Turun taidemuseon. Alexanderista ei koko maan mittakaavassa tullut yhtä tunnettua kuin isoveljestään, sillä hän teki elämäntyönsä Turussa eikä pääkaupungissa. Turussa Alexanderin vaikutus oli kuitenkin suuri 1900-luvun alkupuolella.

Aluksi Alexander työskenteli Hämeenlinnassa, mutta suunnitteli jo tuona aikana rakennuksia myös Turkuun. Vuonna 1899 hän sai paikan Turun teollisuuskoulun ylimääräisenä opettajana. Jo toukokuussa 1900 hänet valittiin Mikaelinkirkon rakennustöiden ylivalvojaksi. Nyström oli yksi turkulaisen jugendtyylin keskeisistä tekijöistä: erityisesti siksi, että teollisuuskoulussa hän oli paikallisten rakennusmestareiden opettaja.

Turun teollisuuskoulussa Nyström vaikutti aina 1920-luvun alkuun, jolloin siirtyi vastaperustetun Åbo Akademin rakennustekniikan opettajaksi vuosiksi 1921–1926. Hän oli myös lääninrakennuskonttorin palkkalistoilla vuodesta 1901 lähtien ja sen esimiehenä vuosina 1925–26. Lisäksi hän toimi turkulaisten arkkitehtien ja rakennusmestarien järjestön puheenjohtaja sekä museolautakunnan puheenjohtajana vuosina 1919–26. Nyström oli ahkera kirjoittaja, joten useissa eri lehdissä julkaistiin runsaasti hänen tekstejään.

Arkkitehdin työnsä ohella Nyström oli aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja. Kaupunginvaltuustossa hän toimi lähes neljännesvuosisadan ajan vuosina 1902–1926. Nyström oli Turussa vaikuttaneista jugendarkkitechdeistä Frithiof Strandellin ohella tuotteliain, mutta hänen suunnittelemaansa rakennuksia on vuosikymmenten varrella purettu paljon. Siksi niitä ei ole jäljellä yhtä paljon kuin esimerkiksi Strandellin taloja, joista varsinkin suurikokoiset säästyivät pahimmalta purkuvimmalta.

Alex. Nyströmin käden jälkeä löytyy Turusta edelleen: niitä ovat Kaskenkatu 15 asuintalon lisäksi mm. Biologinen museo Neitsytpolun varrella, yliopiston vierastalo Villa Hortus Yliopistonmäellä, Rakennus- ja kiviosuuskunta Alku Sotalaistenkadulla, ns. Volter Kilven talo Vartiovuorenkadulla sekä Puolalanpuiston ympärillä olevat nykyinen Park hotelli ja Asunto Oy Päivölä. Nyströmin komeimmat rakennukset, Panttilainalaitos ja Itäisellä Pitkädellä sijainnut Betaniakirkko, on purettu – Betaniakirkko tosin pommitusvaurioiden takia.

Nyström aloitti lääninrakennuskonttorin esimiehenä vuoden 1926 alussa. Kuolema kuitenkin kohtasi hänet jo helmikuussa, vain 56-vuotiaana kesken kiivaimman työuran.

Rauno Lahtinen